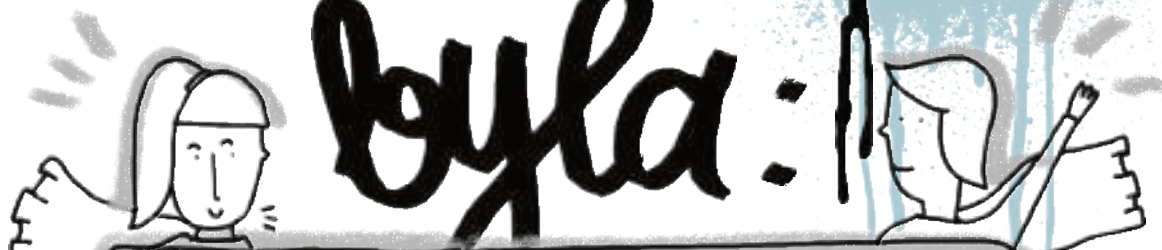

Teismiesīo

byla:

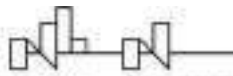
KAIP ELŽĒ IR KAJUS

PADEJO RASTI TEISINGUMA

LIETUVOS TEISMAI

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Norway
grants

Penktadienis

KAJAUS VIS
NEPALIKDAVO
JKYRIOS MINTYS

BUVO PENKTADIENIS.
KAJUS SU ELZE ĖJO NAMO
PO GATVĖS ŠOKIŲ TRE-
NIRUOTĖS. KAIP VISADA
RINKOSI TRUMPESNĮ KELIĄ
PRO SENĄJĮ VAIKŲ DARŽE-
LĮ. NORS BUVO SEPTYNIOS
VAKARO, GRAFIČIAIS IŠPIEŠTŲ
SIENŲ DAR NERAMSTĖ APLINKINIŲ
KIEMŲ PRAUGLIAI – TEISMIESČIO
MOKYKLOS DEVINTOKAI. JIE ČIA
RŪKYDAVO IR IŠGERDAVO. KAJUS
KIEKVIENA PENKTADIENĮ SLAPTA
NORĖDAVO SU KIETAISIŠIŲ KIEMO
DRAUGELIAIS GLIAUDYTI SAULĖ-
GRAŽAS IR STEBĖTI, KAIP SIENAS
NEŽINIA KELINTU ŠLUOKSNIU
DENGIA VIS NAUJI GRAFIČIAI.

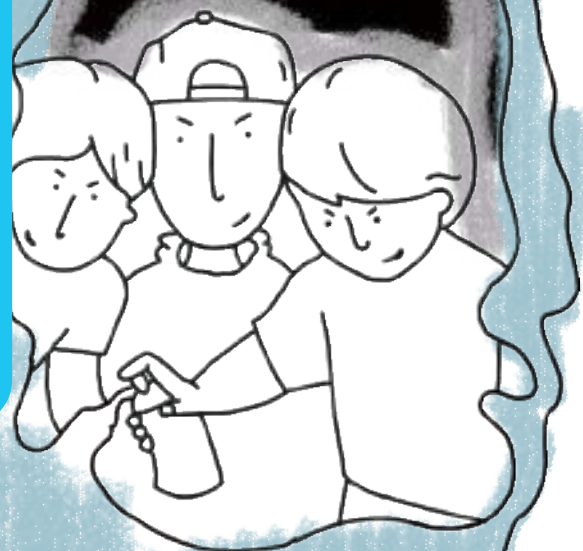

„NORIU MEST TUOS
ŠOKIUS... JEI NE ŠOKIAI,
GAL SU MANIMI
BENDRAUTŲ...“

SVARBU

CHULIGANIZMAS –

turto sunaikinimas ar sugadinimas (kaip ir kiti nusikaltimai) net ir nepilnamečiams užtraukia baudžiamąją atsakomybę, kuri gali turėti įtakos ateityje: jei rimtai prisidirbsi, ateityje negalėsi būti tuo, kuo nori.

SPARDYDAMAS KANKORĖŽIUS
KAJUS PO NOSIM SUMURMA:

– KAIP ŠIANDIEN ČIA TUŠČIA...

– O KĄ, TAU JŲ LABAI TRŪKSTA?
VĒL BALERINOM IŠVADINTŲ IR
ŽVENGTŲ KAIP ARKLIAI...

Stauga kajus
čūmpa už alkūnės
Elzė.

– STOK!

ELZĖ AIKTELI:

– KAS??

– ŠAA...

ABU PRITUPIA
UŽ KRŪMŲ IR
STEBI PAAUGLIUS
MAŠINŲ AIKŠTELĖJE.
IŠKART ATPAŽŪSTA –
TAI TEISMIESČIO NOKYKLOŠ DEVINTOKAI.
JIE GARSIAI JUOKIASI, PURŠKIA
DAŽAIS MAŠINA, O ŠALIA JAU
ŠVIEČIA NUMARGINTAS KITAS
AUTOMOBILIS.

Kilus sąmyšiu
girdisi balsai :

-KA, TU ČIA ???

-VISAI ?

-#@*!#@*&!

-#@*&#@*!!

grasinimai, patyčios

IŠSIGANDĘ KAJUS SU ELZE
IŠ VISŲ JĖGŲ PASILEIDŽIA
BĖGTI, TIK DAR SPĖJA PAMATYTI,
KAIP ŠUTVĖS VADAS VITALIJUS
PRABĖGDAMAS KARTU SU MONIKA
PALEIDŽIA DAŽŲ FLAKONUS: DŪŽTA MAŠINOS
TOLDAMAS NUO TRIUKŠMŲ STIKLAS.
KAJUS DAR IŠGIRSTA
VITALIJAVS RIKSMA:

– BALERŪNAI,
#@*!#@*&. MATĖM
JUS! TIK PABANDOT
KAM NORS PASAKYT,
DANTIS IŠMALSIM!!!

KAJUS SU ELZE
UŽDUSĘ PASIEKIA
LAIPTINĘ, TEN BE
ŽODŽIŲ ATSIŠVEIKINĘ
PASUKA Į NAMUS.

SVARBU

GRASINIMAI, PATYČIOS – toks pat nedoras elgesys kaip ir chuliganizmas, svetimo turto naikinimas ar gadinimas. Kenti nuo patyčių? Girdi, matai, kaip tyčiojama iš kitų? Pasakyk mokytojams, tėvams ar apsilankyk patarimų puslapyje

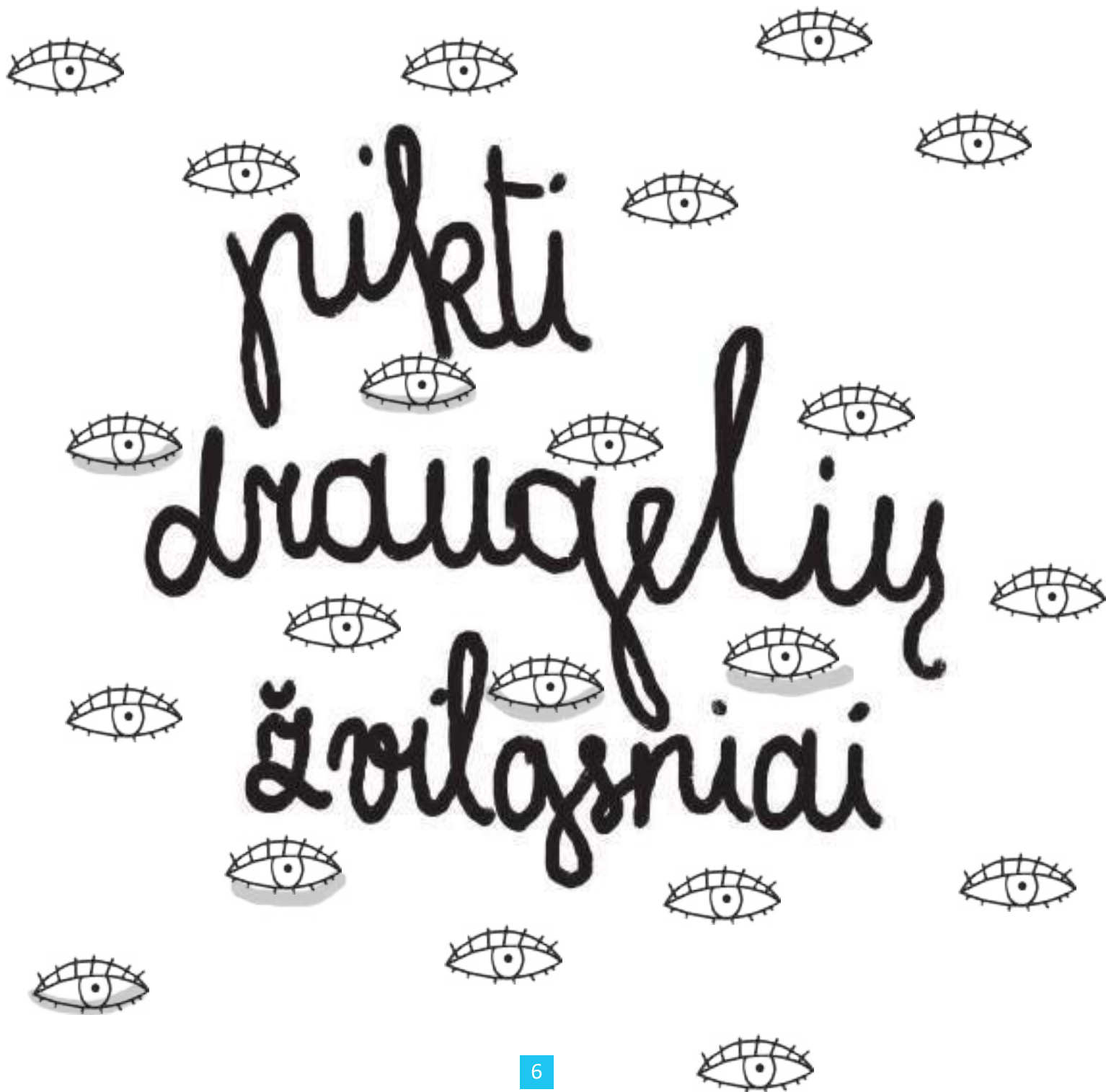
<http://www.bepatyciu.lt>

ir padėk naikinti patyčių virusą!

Rytą į mokyklą

PIJUS DRAUGAMS LIŪDNAI SAKO:

- KAS TAM VITALIJUI ČIA UŽPLAUKĒ? GAL ŠIANDIEN VĒL EIS KO NORS DAUŽYTI?

IŠPILTAS PRĀKAITO, SUSIJAUDINĒS KAJUS DEDASI NESUPRATĒS, KĀ PIJUS NORI PASAKYT:

- KODEL TAIP SAKAI?

- AI, VAKAR TĒCIO MAŠINĀ, KĀZKAS IŠTERLIOJĒ IR LANGĀ, IŠMUŠĒ, - NUTĒSIA PIJUS.

KAJUS PARAUSTA

- KAIMYNUI IRGI „PASISEKĒ”, - TOLIAU PASAKOJA PIJUS. - BUVO POLICIJA, MUS VISU APKLAUSĒ, VISUS KAIMXNUS... BET...

ŠALIA SĒDĒJĒS IR VISA STEBĒJĒS GRAINIUS PRO DANTIS IŠKOŠIA:

- GAILA, KAD AŠ NEMAČIAU! KAIP IR ANĀKART NEIŠPLAUKTU SAUSI!

KAJUS SUKLŪSTA:

- TA PRĀSME?

- TAI ČIA NE PIRMAS KARTAS, - SAKO GRAINIUS. - PAMENAT, BUVO TARP TŪ DRAUGELIŪ TOKS VALERIJUS?

PIJUS SU KAJUMI LINKTELI

TAI VA, JIS PRĀEITĀS METĀS ANT DARŽELIO STOGĀ GERMI PRIDAUŽĒ VIENĀ SAVIŠĶĪ, NĒS TĀS NE TOKIŪ DAŽŪ ATNEŠĒ. VISKĀ MAČIMA, NORĒJĀU BĒGT GĒLBĒT, BET TĀM VALERIJUS NUSTŪMĒ ČĪ NUO STOGO... TAI DĀBĀK TĀS VĀRGŠĀS DĀK SU VĀRĪTĀS KOJOJE VAIKŠTO, ŠLUBUOJA, - LIŪDNĀI PASAKOJMA BAIGIA GRAINIUS.

niekas nieko nematē...

APIE PASTEBĖTUS ĮVYKIUS NEDELSDAMAS PRANEŠK POLICIJAI TELEFONU 112!

Jei reikia pagalbos, draugiško patarimo ar drąsos pranešti apie matytą nusikaltimą, skambink žmonėms, kurie visada padės!

netylėk

PARAMOS
VAIKAMS
CENTRAS

8 611 43567

VAIKO TEISIŲ
APSAUGOS
KONTROLIERIAUS
ĮSTAIGOS LINIJA
VAIKAMS

8 800 01230

VAIKŲ
LINIJA

116 111

JAUNIMO
LINIJA

8 800 28888

Daugiau apie Tavo teises ir kur kreiptis
pamačius įvykį ar jame dalyvavus

www.vaikoteises.lt

@

Geografijas pamoka

PER GEOGRAFIJOS
PAMOKĀ ELŽĒ SU KĀJUMI VIS SUSIŽVALGO
IR NULEIDŽIA AKIS. NORS KĀJUMI VISADA
PATIKDAVO, KAIP MOKYTOJAS
VISUS NUKELDAVO Ķ
TOLIMUOSIUS ŽEMĒS KRAŠTUS, ŠĶKART
JIS MOKYTOJO BEVEIK NEGIRDI. SAVŅ
IŠMANIAJAME TELEFONE ĶNIRTINGAI
NARŠŅ INTERNETA, VEDA
ŽODŽIUS

chuliganci

-...KAJAU, AR GIRDI, AR
JAU SKELBI FEISBUKE, KAIP
MOKYTOJAS TAU UŽ NESIKLAUSYMA,
PER PAMOKĀ, ĶPILA NEIGIAMA, PAŽYMU? -
VISAĶ SEPTINTOKŪ KLASEĶ GARSIAI
PRUNKŠTI PRIVERĶIA MOKYTOJAS
MINDAUGAS.

KĀJUS SUSIGĒSTA, IŠRAUSTA
IR SUSIKIŠA TELEFONAĶ Ķ KIŠENĒ

bausmē

no pamokos pūleik, -

TYLIAI IR GRIĒŽTAI
KĀJUMI SAKŅ MOKYTOJAS.

Po pamokos

- AŠ... LABAI ATSIPIRAŠAU... AŠ...

- NEATSIPRAŠINĖK: TU PIRMAKART TAIP ELGIESI, NATAU, KAD KAŽKAS NEDUODA TAU RAMYBĖS. KAS ATŠITIKO?

KAJUS TYLI.

- MAČIAU DRAUGELIŲ ŽVILGSNIUS VALGYKLOJE, - PRAKALBINTI KAJŲ BANDO MOKYTOJAS. - SAKYK, KAS ATŠITIKO. JEI JIE KĄ PRISIDIRBO, JUOS BŪTINA PAMOKYTI!

KAJUS VIS DAR TYLI.

- JEI MES LEISIM ĮSISIAUTĖTI, GALAS ŽINO, KĄ JIE GALI PADARYTI.

BĖT KAJUS IR TOLIAU TYLI.

- GIRDĖJAU MONIKĄ, TYČIOJANTIS IŠ ELZĖS, - SAKO MOKYTOJAS.

KAJUS SUKLŪSTA

- PAGAVAU MONIKĄ, IR DAR DVI IŠ DRAUGELIŲ KOMPANIJOS UŽ RANKŲ: GRASINO SUPLEŠYTI VARGŠĖS ELZĖS VADOVĖLIUS...

KAJUS NURYJA SEILES, O MOKYTOJAS TOLIAU BANDO ĮTIKINTI KAJŲ NETYLĖTI.

- NORS MONIKAI JAU PAAIŠKINAU, KAS BUS JEI JI TOLIAU TAP ELGŠIS, O JOS TĖVAMS JAU PASAKIAU, KAS VYKSTA, MAN REIKIA, KAD PASAKYTUM, KAS ATŠITIKO.

KAJUS PASIRYŽTA IR VISKĄ PASAKO MOKYTOJUI.

IŠKLAUSĖS PASAKOJIMO MOKYTOJAS PAŽADA KAJŲ PALYDĖTI Į POLICIJĄ.

ta, blogi
galim
sustabdyti
tik ka nors
darydami, o ne
tyledami.

Paprastai policijos pareigūnams papasakoti, ką matei, reikia tik kartą. Vis dėlto kartais apklausose tenka dalyvauti keliskart, nes gali atsirasti naujų klausimų, į kuriuos būtina atsakyti, kad būtų rasta tiesa.

Apklausose nėra naudojami melo detektoriai.

Apklausoje gali būti įrašomos (filmuojamos ar daromi garso įrašai) tam, kad viską būtų galima dar kartą peržiūrėti, perklausyti, kad Tau nereikėtų kelis kartus atsakinėti į tuos pačius klausimus.

Policijoje atliekama tik pirminė apklausa. Gali būti, kad vėliau Tave apklaus ikiteisminio tyrimo teisėjas.

Apklausoje turi teisę dalyvauti tėvai ar globėjai, teismo psichologas.

JEI REIKIA PALAIKYMO BENDRAUJANT SU POLICIJA, TYRĖJ AIS AR TEISMO PROCESO DALYVIAIS, GALI KREIPTIS Į TEISMO PSICHOLOGĄ.

jei reikia
palai ky mo -

TEISMO PSICHOLOGAI GALI TAU PADĖTI
ŠIŲ MIESTŲ TEISMUOSE:

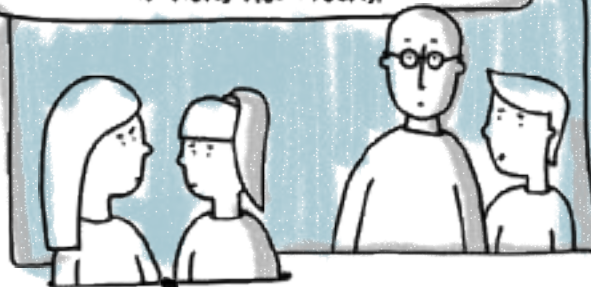
Vilniaus,	Kauno,
Klaipėdos,	Šiaulių,
Panevėžio,	Alytaus,
Marijampolės,	Telšių,
Plungės.	

PSICHOLOGŲ
KONTAKTAI

Vēlāu mokykloje buvo visko...

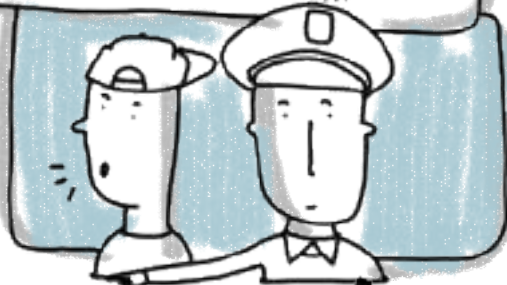
MONIKA VIS BANDYDAVO PAGĀSDINTI
ELZĒ, BET ĶĀLIA PASIRODYDAVO KAJUS
ARBA KURIS NORS MOKYTOJĀS.

NUO TO LAIKO
DRAUGELIAI ELZĒ SU KAJUMI
APLENKDAVO 50 METRŪ SPINDULIU.

VIENA DIENĀ, VITALIŅŪ IR DAR KELIS
DRAUGELIUS IŠSĪVEDĒ POLICIJĀ.

ELZĒ IR KAJUS PRADĒJO
LEISTI DAUGIAU LAIKO SU
GRAINIUMI IR PIJUMI, VAŽINĒJOSI
DVIŅĀCIĀI.

Netylėk

Nelik

*nes geruosių
visada argina, o
blogieji visada
sulaukia atgailos*

vienas

Nebijok

Vienas myšelis

— ELZE, GAVAI LAIŠKĄ! -
ŠŪKTELĮ MAMA.

NUSTEBUSI ELZĖ
PAIMA LAIŠKĄ.

ŠAUKIMAS Į TEISMĄ

SVARBU

Kad turi atvykti į teismą, sužinosi gavęs laišką – šaukimą į teismą. Jame bus visa reikalinga informacija: kur, kada reikės atvykti, į ką, kokių numeriu ar adresu galėsi kreiptis, jei kils klausimų. Lietuvoje yra daug teismų. Į kurį iš jų Tave pakvies, priklausys nuo to, kur įvyko nusikaltimas.

Į LAUKĄ IŠĖJUSI
ELŽĖ TEN JAU RADO
KAJŲ, JO RANKOJE
TAIP PAT ŽAUKIMAS Į
TEISMĄ. ELŽĖS LŪPA
SUDREBA.

- IR TU GAVAI? -
KLAUSIA KAJUS.
ELŽĖ PALINKSI GALVĄ,
NUSIMINĘ JIE SKUBA Į
MOKYKLĄ. KAJUS MĖGINA
ELŽĖ DRĄSINTI.

- GAL ČIA VISKAS GERAI?
GAL TAIP TURI BŪTI? PALAUK,
PAKLAUSKIM GRAINIAUS, JIS JUK
PRAEITAIS METAIS...

NUĖJĘ Į MOKYKLĄ, KAJUS
SU ELŽE IŠKART SUSIRANDA GRAINIŲ
IR JO KLAUSIA:

- KLAUSYK, O TAU TOKI IRGI
SIUNTĖ?

- NIEKO NESUPRANTU... GI VISKĄ
JAU PASAKĖM... AR ČIA KĄŽKAS NE-
GERAI, - DREBANČIU BALSU PIKTINASI ELŽĖ.

GRAINIUS ŽYPSOSI IR
RAMINA DRAUGUS:

KAJUS PAJUNTA, KAIP
ELŽĖ STIPRIAI SUSPAUDŽIA RANKĄ.

- EI, RAMIAI. DABAR TIEMS BANDITAMS
PASKIRS BAUSMĖS, O TAM KAD TEISĖJAS GA-
LĖTŲ TAI PADARYTI, JAM REIKIA JŪSŲ
VISKO PAKLAUSINĖTI. REIKIA TUOS DRAUGELIUS PAMOKYTI, -
GREITAI IŠBERIA GRAINIUS.

- TAIP, TAIP, BŪTINAI EISIME Į TEISMĄ. LIUDYTI, - DRĄSIAI TVIRTINA KAJUS. IR RAMINAMAI
PRIDURIA: - ELŽĖ, VISKAS BUS GERAI.

- REIKĖS TĖN EITI SU KOKIŲ SUAUGUSIŲ LYDINCIŲ ŽMOGŲ...
NE TU VIENAS JĄ LYDĖSI, - SAKO GRAINIUS.

- NENORIU Į JOKIĄ TEISMĄ. JEI KĄ NE TAIP PASAKYSIU, DAR UŽ GROTŲ
PASODINS, - ĮSIKMIAMBUSI KAJUI Į PETĮ ŠNIURKŠČIOJA ELŽĖ.

- Į TEISMĄ TURI EITI NE DĖL TO, KAD PADAREI KĄŽKĄ BLOGĄ, BET TAM,
KAD PAPASAKOTUM, KAS ATŠTIKO, - PRISIMINĖS POKALBĮ SU MOKYTOJU DĖJŲ KAJUS.

- TAIP, TAIP. IR NEBIDOK. ARBA NEKREIPK DĖMESIO Į TAI, KAD BIDA,
NES IR AŠ BIDUOJU, IR MANO MAMA, KAI ĖJO Į TEISMĄ, IRGI BIDUOJO, -
NUOŠIRDŽIAI PALAIKO GRAINIUS.

- O JEI KAS
BUS NE TAIP! -
ABEJOJA
ELŽĖ.

- JEI KAS BUS NE TAIP, VISKĄ GALĖSI PASAKYTI
MOKYTOJUI, TĖČIUI, AR TAM, KAS TAVE LYDĖS...

*Ir, nepamirškite
paskaityti savo teisių,
kad žinotumėte, kaip ir
ką daryti.*

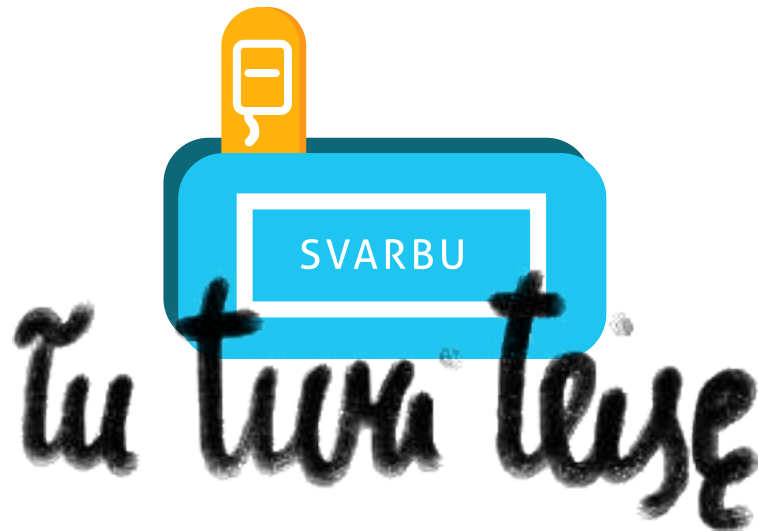
KODĖL PAAUGLIAMS IR VAIKAMS TENKA EITI Į TEISMĄ?

TAU GALI TEKTI EITI Į TEISMĄ, JEI:

| kas nors Tau padarė ką blogą (mušė, apvogė ar panašiai);

| matei, kaip kas nors buvo apvogtas, nuskriaustas ir pan.;

| Tavo tėvai pykstasi ir reikia, kad Tu papasakotum viską, kas yra svarbu, kad teisėjas galėtų kilusį ginčą išspręsti teisingai – taip, kad Tu ir Tau brangūs žmonės būtumėte laimingi.

SVARBU

Tu tuva teise

paprašyti liudyti ne teismo posėdžių salėje;

būti išklausytas: teisėjas turi išklausti visko, ką pasakoji apie nagrinėjamą bylą;

paprašyti, kad Tau liudijant teismo salėje nebūtų kaltinamojo – žmogaus, kuris galbūt pasielgė netinkamai;

neatsakyti į klausimus apie Tavo šeimą;

paklausti Tave atlydėjusių asmenų ar teismo darbuotojų, kas su Tavimi kalbėsis apklausoje, kaip viskas vyks ir pan.;

prašyti paaiškinti užduotą klausimą;

paprašyti, kad su Tavimi per apklausą būtų teismo psichologas, palaikytų ar tiesiog paaiškintų, jei ko nors nesuprastum;

papildyti savo pasakojimą, jei ką nors pamiršai;

teisme nebūti vienas – turėti savo atstovą: tėvą, globėją ar kitą žmogų, kurį paskirti iš anksto turėtum paprašyti teismo;

teisėjo prašyti pertraukos, jei pavargsti ar prastai jautiesi;

turėti advokatą;

policininko, tėvo, globėjo, teismo posėdžių sekretorės, teisėjo ar kitų teismo dalyvių prašyti gydytojo ar psichologo pagalbos;

kalbėti savo kalba ir paprašyti vertėjo pagalbos, jei teisme kalbama Tau nesuprantama kalba;

paprašęs teismo posėdžių sekretorės, gali perskaityti ar išklausti savo apklausos išrašą ir, jei reikia, pataisyti, papildyti.

Teisomas

PRO ŠALĪ ĒDĒ VYRAI IR MOTERYS SA
ILGOMIS JUODOMIS MANTIJOMIS
SUSTOJA PRIE VAIKU.

PIRMĀ KARTĀ
TEISME?

TAIP,
TYLIAI
IŠTĀRIĀ
ELZĒ

ELZĒ Ķ TEISMA ATLYDI MAMA, O
KAZŅ-TĒTIS.

- ZĪNAU, KAD BAISU. MUMS IRGI BŪTŅ BAISU, JEI MUDU
SU KOLEĢĀ NEBŪTUME TEISĒJĀI, BET GALĪME DRĀSIĀI SAKYTI, KAD
BIJŅTI TĪKRAI NEVERTĀ.

ĶIA JUDS PASITĪNKA TEISMO
PSĪCHOĢĒ IR ŅYPSODĀMĀSI,
PĀĀŠKĪNĀ, KĀS JŅ LAUKĪĀ:

- ĶĀl žĳmonĳs atĳinot
ne biĳoti, o nasti
teisingu mĳs,-

- SVĒIKĪ, ŅĪANDĪEN ĀPKĻĀUSŅDĒ
DALYVAUSĪME KĀRTU: PĀDĒSĪV JUMS
BĒNDRĀUTI SU TEISĒJŅU, SUPRĀSTĪ KLĀUSĪMUS.

DRĀSĪNĀ ŽĪLAGĀLVĪS TEISĒJĀS

AR ŽINAI,
KAD TEISME
GALI SUTIKTI
IR TEISMO
SAVANORĮ?

SU TEISMO SAVANORIU GALI SUSITIKTI:

teisme;

socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje
LIETUVOS TEISMAI;

iš anksto susitaręs :

tel. (8 5) 251 4120,
el. p. komunikacija@teismai.lt.

TEISMO SAVANORIS:

papasakos Tau, kaip vyks teismo
posėdis;

padės susiorientuoti teismo pastate,
surasti jame reikiamus žmones ir patalpas;

jei sunku ar bijai,
išklausys ir nuramins.

Daugiau informacijos
apie savanorystę teisme:

TEISĒJAS ĪPSJODAMASIS UZĒDA RANKA,
ELZEI ANT PĒTIES:

kas vyksta
teisme

-TEISMAS NĒRA
KALĒJIMAS IR
NEBŪTINAI IŠ ĆIA
ŽMONĒS PATENKA

UŽ
GROTŲ:
JUK GA-
LIMA IR
KITAIP

PAMOKYTI NUSIKALTUSIUS,
T.Y. SKIRTI BAUDĄ AR ĮSPĖJIMĄ,
GAL IR ŠIKART TAIP BUS -
TIK TEISĒJAS NUSPĒS, KAI
JŪSŲ VISŲ IŠKLAUSYS.

-JUK YRA ĮVAIRIŲ
BŪDŲ PAMOKYTI IR PASIMOKYTI.
BEJE, TEISME NE TIK SKIRIAMOS BAUSMĒS
IR GINAMI NEKALTI ŽMONĒS, ĆIA TAIP PAT
SPRĒNDŽIAMY GINČAI,
ŽMONĒMS PADEDAMA
SUSITAIKYTI, ATGAUTI TAI,
KAS IŠ JŲ BUVO ATIMTA,
IR T. T. TAIGI VISKAS BUS
GERAI, - KOLEGAI PRITARIA
TEISĒJA.

- KARTAIS VIEN PABUVĒ KALTINAMOJŲ
VIETOJE NET IR SUAUGUSIEJI PASIMOKO,
SUPRANTA SAVO KLIDAS.

"Juk savos mintys
gali pradėti pasimokyti
daug daugiau nei
svetimos kalėjimo grotos."

MINTIMIS DALIJASI
TEISĒJAS.

PRIE BESIKALBANČIOS GRUPELĖS
PRIENA DAR VIENA MOTERIS.

- O, LABA DIENA,
PIRMININKĖ.
ŠTAI KOKIŲ
JAUNŲ LIUDYTOJŲ
ŠIANDIEN TURIME!
DŽIAUGIASI
TEISĖJA.

SVEIKI! GIRDŽIU RAMINAT JAUNUOLIUS.
O AR ŽINOTE, KAD GALIT PASIŽIŪRĖTI,
KAIP VYKSTA TEISMO POSĖDIS, SAVO
IŠMANIUOSIUOSE TELEFONUOSE VIRTUALIOJE
TEISMO POSĖDŽIŲ SALĖJE, - BUS DAR RAMIAU,
PATARIA TEISMO PIRMININKĖ.

- TIKRAI TAIP!,-
PRIDURIA TEISĖJAS.

sale.teismai.lt

SVARBU

VIRTUALIOJE TEISMO POSĖDŽIŲ SALĖJE

[HTTP://SALE.TEISMAI.LT/](http://sale.teismai.lt/)

susipažink su teismo proceso dalyviais, dalyvauk virtualiame teismo posėdyje ir vėliau tikrame teisme jauskis tarsi jau čia apsilankęs!

SU KIEKVIENŲ POSĖDŽIO DALYVIO VAIDMENIMIS GALI SUSIPAŽINTI ATSVERTĖS 34 P.

Daugiau apie teismus sužinosi ir šioje knygoje esančias užduotis (taip, taip – jų tikrai bus!:) atliksi apsilankęs čia ir paieškoje įvedęs **LIETUVOS TEISMAI**.

TEISMO DARBAS IŠ ARTI

KAIP ELGTIS, JEI ESI PAKVIESTAS LIUDYTI?

BYLOS KELIAS

edukaciniai
filmukai

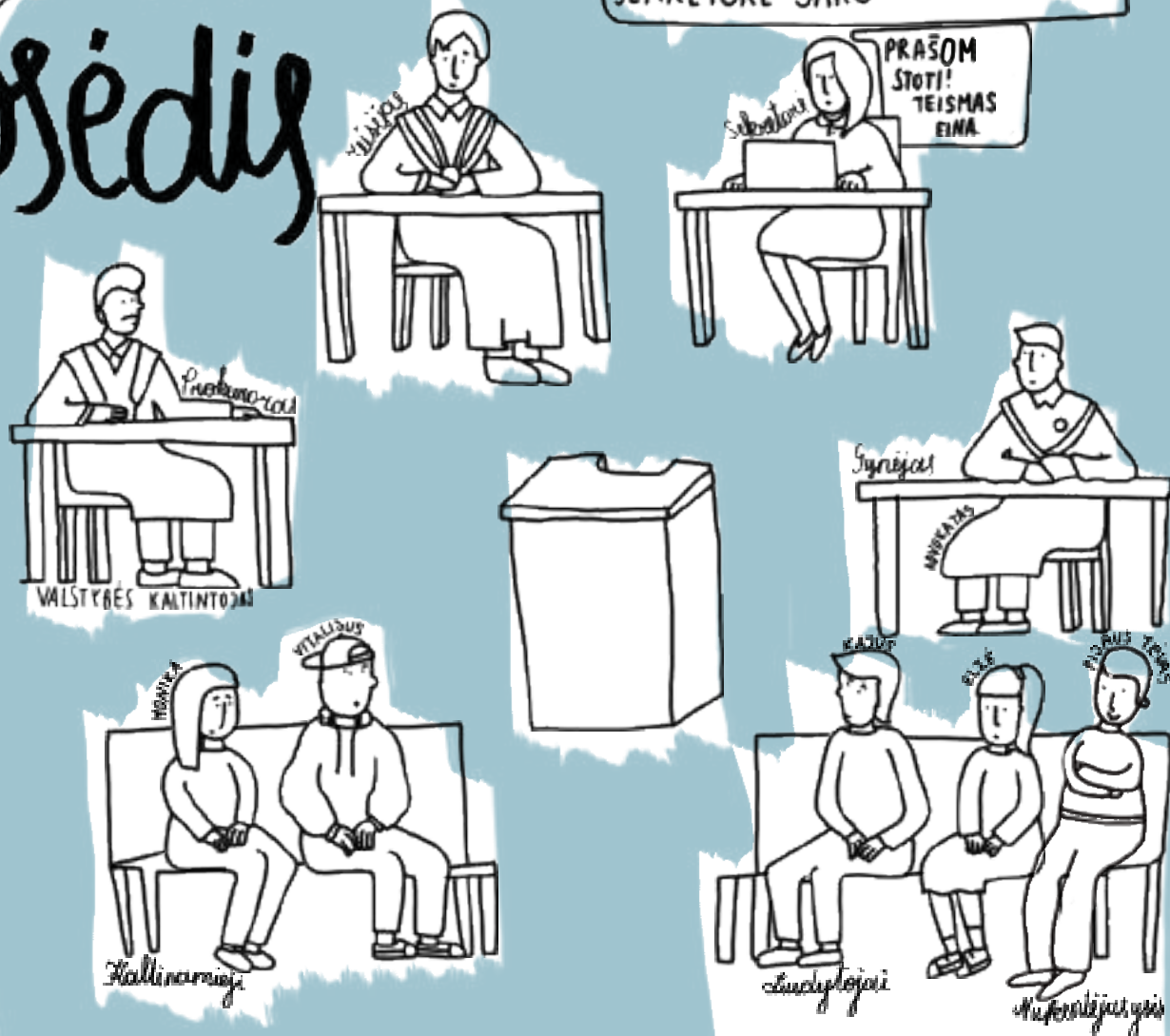
Šuo metu, prie teismo posėdžių salės

SUSIRINKUSIJS ŽMONES PASITINKA TEISMO POSĖDŽIŲ SEKRETORĖ.

Teismo posēdis

ŠURMULYS SALĒJE PAMAŽU NUTYLA, O
SEKRETORĒ SAKO:

VISI ATSISTOJA IR Ļ SALĒ ĶEINA TEIŠĒJAS.

- ŠIANDIEN NAGRINĖJAMA BYLA, KURIOJE MONIKA SURŪGĖLAITĖ IR VITALIJUS ŽŪLIAUSKAS KALTINAMI PADARĘ NUSIKALSTAMAS VEIKLAS NUMATYTAS LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 284 STRAIPSNYJE, T.Y. SUGADINĘ SVETIMĄ, TURTA, IR PAŽEIDĘ VIEŠĄJĄ TVARKĄ. PRAŠAU ŠIO TEISMO POSĖDŽIO SEKRETORĖI EGLĖS DARBŠTUOLYTĖS PRANEŠTI, KAS ŠIANDIEN ATVYKO Į POSĖDĮ, - RAMIU BALSU TEISMO POSĖDĮ PRADEDA TEISĖJAS.

- ŠIANDIEN Į TEISMĄ ATVYKO KALTINAMOJI MONIKA SURŪGĖLAITĖ, JOS ATSTOVĖ AURELIJA SURŪGĖLIENĖ IR GYNĖJAS JONAS KALBĖJMSKAS, KALTINAMASIS VITALIJUS ŽŪLIAUSKAS, JO ATSTOVAS VALERIJUS ŽŪLIAUSKAS IR GYNĖJA RAMINTA ŠNEKIENĖ, PROKURORAS ANTANAS TEISIUS, - TOLIAU SEKRETORĖ IŠVARDIJA IR NUKENTĖJUSIUOSIUS BEI LIUDYTOJUS.

LIUDYTI JIEMS PADĖS TEISMO PSICHOLOGĖ, - VISUS INFORMUOJA TEISĖJAS. - SUTEIKIU ŽODĮ PROKURORUI. PRAŠAU PAGARSINTI KALTINAMĄJĮ AKTĄ.

VITALIJUS ŽŪLIAUSKAS IR MONIKA SURŪGĖLAITĖ KALTINAMI PADARĘ NUSIKALSTAMĄ VEIKLĄ, NUMATYTĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 284 STRAIPSNYJE, T.Y. SUGADINĘ SVETIMĄ, TURTA, IR PAŽEIDĘ VIEŠĄJĄ TVARKĄ. ŠIŲ METŲ RUGSĖJO 15 DIENA KALTINAMIEJI...

KALTINAMĄJĮ AKTĄ SKAITO PROKURORAS.

KVIEČIU ATSAKYTI Į KLAUSIMUS KALTINAMĄJĮ VITALIJŲ ŽŪLIAUSKĄ, - IŠTARIA TEISĖJAS.

VITALIJUS ATSIŠTOJA IR NENOROM ATSAKINĖJA Į KLAUSIMUS, TVIRTINA NIEKO NEDARĖS, NET NEBUVĖS ĮVYKIO VIETOJE:

-NEŽINAU, NEMAČIAU, MANĖS TEN NEBUVO.

VĒLIAU ATEINA MONIKOS EILĖ. KAD IR KAIP BŪTŲ KEISTA, JI NENEIGIA DALYVAVUSI ĮVYKJE IR NETGI PRASITARIA, KODĖL TAIP PASIELGĖ:

-TAIP, SUDAUŽIAU MAŠINOS LANGĄ... TIESIOG REIKĖJO TAIP PADARYTI, KAD ŽIEMS PATIKČIAU, KAD BŪČIAU KIETA, O NE KOKIA MĒMĒ... TAIP PADARIAU, KAD BŪČIAU GERESNĖ UŽ KITUS, KURIE TO NEIŠDRĮŠO PADARYTI

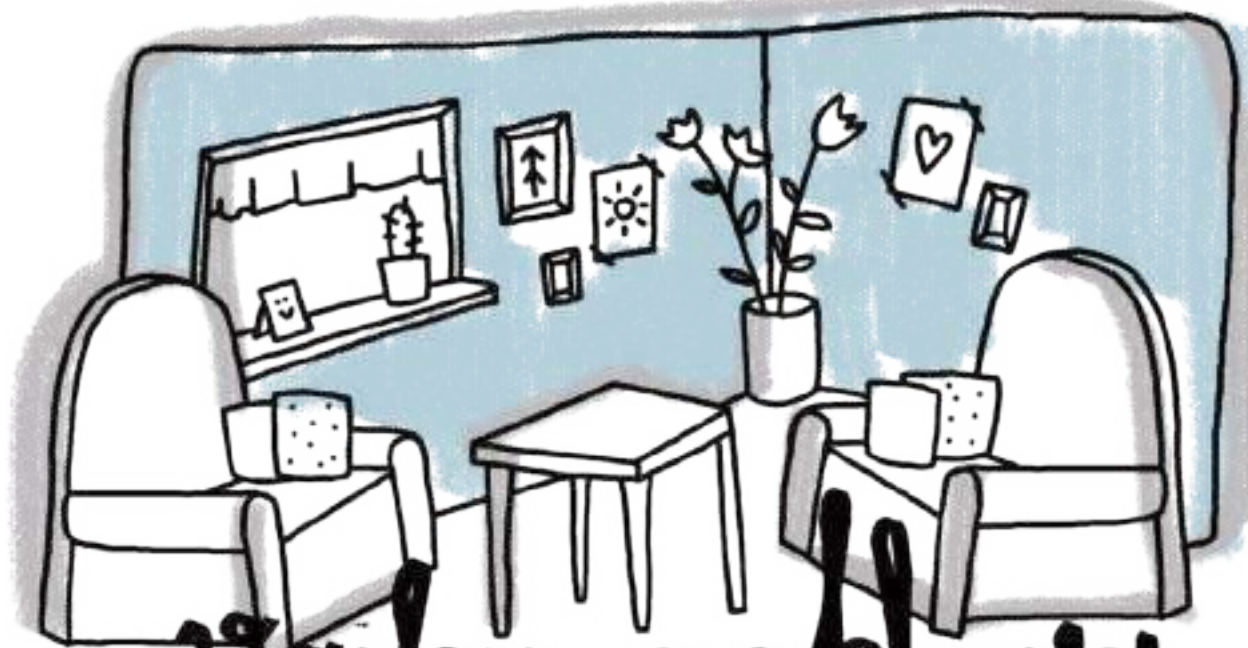
IŠKLAUSĖS MĒRGINOS ATSAKYMŲ TEISĖJAS LIUDYTI PAKVIEČIA NUKENTĖJUSIĄ - PIJAUS TĒVĄ

- O BUVO TAIP...

IŠGIRDĖS PIJAUS TĒVO VERSIJĄ TEISĖJAS TARIA:

- DABAR APKLAUSIME LIUDYTOJUS.

vaikų apklausos kambarius

SVARBU

Nepilnamečiai nukentėjusieji ir liudytojai gali būti apklausiami vaikų apklausos kambariuose.

Nukentėjusysis ir liudytojai privalo duoti parodymus.

Nukentėjusysis ir liudytojai duodami parodymus negali meluoti.

Kaltinamasis turi teisę gintis.

Jei kaltinamasis iš tiesų yra padaręs nusikalstamą veiklą ir prisipažįsta, tai gali tapti bausmę lengvinančia aplinkybe.

SVARBU

KAIP VYKSTA SUAUGUSIŲJŲ APKAUSA?

Visi susirinkę teismo posėdžių salėje dalyvauja posėdyje.

Teisėjas liudytoją arba nukentėjusįjį pakviečia vardu.

Šis prieina prie liudyti skirtos vietos salėje.

Sekretorė paima jo dokumentus, kad patikrintų tapatybę.

Liudytojas arba nukentėjusysis perskaito priesaikos tekstą.

KAIP VYKSTA NEPILNAMEČIŲ APKAUSA?

Nepilnamečiai su juos lydintiais žmonėmis (tėvais ar globėjais) atvyksta į teismą ar kitą vietą, kurioje bus vykdoma apklausa.

Apklauskos kambaryje nepilnamečiai susipažįsta, pasikalba su teismo psichologu.

Kai teisėjas per ausines teismo psichologui praneša, kad reikia pradėti apklausą, 16 metų sulaukęs ir vyresnis liudytojas ar nukentėjusysis į mikrofoną perskaito priesaikos tekstą.

Nepilnamečių apklauskos nebūtinai vykdomos vaikų apklauskos kambaryje per ausines, tam tikrais atvejais gali tekti kalbėtis su teisėju be psichologo pagalbos, gali tekti į klausimus atsakinėti ne apklausų kambaryje, o kitoje teisme esančioje patalpoje – kabinete ar teismo posėdžių salėje.

16 m. sulaukę ir vyresni liudytojai bei nukentėjusieji įspėjami dėl gresiančios baudžiamosios atsakomybės ir pasirašo pasižadėjimą nemeluoti.

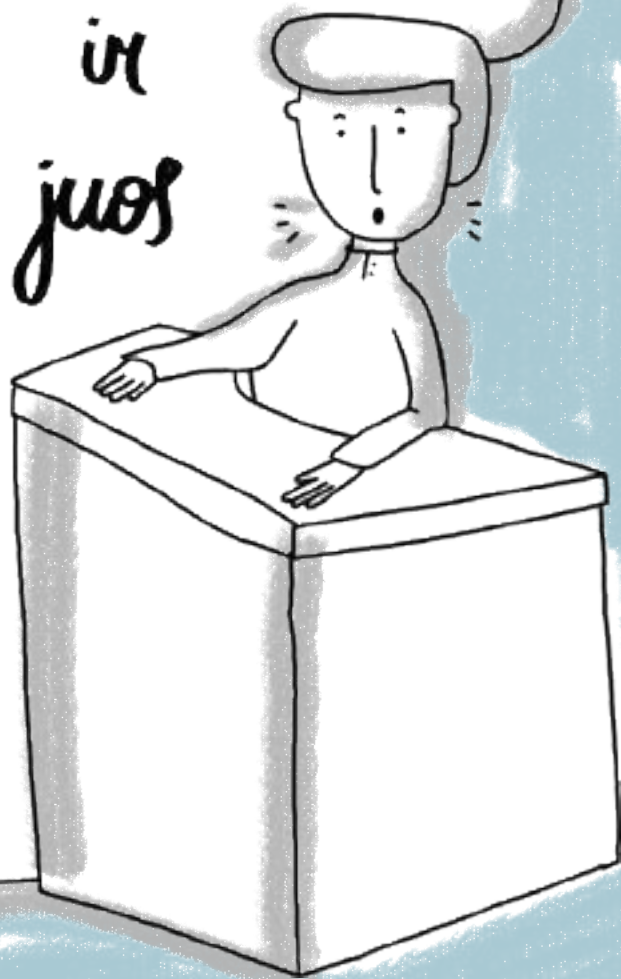
Priesaikos tekstą rasite 31 psl.

Kai teisėjas paprašo, liudytojas arba nukentėjusysis papasakoja, ką prisimena, atsako į teisėjo ir kitų teismo posėdžio dalyvių (prokuroro, gynėjo (advokato) ir kaltinamojo) klausimus; kai teisėjas leidžia atsisėsti, nukentėjusysis atsisėda, o teisėjo paprašytas liudytojas išeina už salės durų.

Nepilnamečio prašoma papasakoti, ką jis prisimena.

Tada teismo psichologas užduoda iš teismo posėdžių salės teisėjo ir kitų teismo posėdžio dalyvių (prokuroro, gynėjo (advokato) ir kaltinamojo) klausimus. Viskas įrašoma.

"Aļ (vārds, pavārde),
savokdamas saros
žodāņu prasme ir
atsakomybe uā juos
pazīekm sakuti
tik tiesā ir meko
nerutyleti.
Tepavlede mār
Dīvas."

Kiek vėliau teismo posėdyje...

-PRAŠAU PROKURORO PRADĖTI BAIGIAMĄSIAS KALBAS. PRIMENU, KAD SAKANT BAIGIAMĄSIAS KALBAS KLAUSIMŲ UŽDUOTI NEGALIMA,- POSĖDĮ TĖSIA TEISĖJAS.

PROKURORAS PRADĖDA SAVO KALBĄ:

-KADANGI SURINKTI ĮRODYMAI IR GAUTI PARODYMAI RODO VITALIJUS JŪLIAUSKO IR MONIKOS SURŪGĖLAITĖS KALTĘ, PRAŠAU JUOS PRIPAŽINTI KALTAIS IR SIŪLAU BAUSMĘ PAGAL...*

-AČIŪ, PROKURORE. PRAŠAU ADVOKATO SAKYTI SAVO KALBĄ,- IŠKLAUSĖS KALBĄ, TARIA TEISĖJAS.

ADVOKATAS PRADĖDA

- GERBIAMAS TEISME, NAGRINĖJANT BYLĄ, PAAIŠKĖJO, KAD NEBUVO IŠANKŠTINIO SUMANIMO DARYTI NUSIKALTIMĄ.*

-DĖKOJU. PASKUTINIS ŽODIS SUTEIKIAMAS KALTINAMAJAM VITALIJUI JŪLIAUSKUI. VĒLIAU ŽODĮ SUTEIKSIMĖ IR MONIKAI SURŪGĖLAITEI,- IŠKLAUSĖS ADVOKATO KALBĄ, SAKO TEISĖJAS.

VITALIJUS IR MONIKĄ KELIAIS ŽODŽIAIS PAKARTOJA, KĄ YRA PRIEŠ TAI SAKĘ.

TEISMO POSĖDIS BAGIAS.
NUOSPRENDIS BUS SKELBIAMAS...-
SAKO TEISĖJAS.

** KOKIĄ
BAUSMĘ SIŪLO PROKURORAS
IR KOKIĄ KALBĄ SAKĖ
ADVOKATAS, SUGALVOKITE
PATYS.

nuostaiškime

Kada ir koks nuosprendis bus skelbiamas, spręskite Jūs! Pasiskirstykite vaidmenimis, suvaidinkite teismo posėdį, surašykite nuosprendį ir jį perskaitykite!

ATMINKITE, KAD :

teismo procesą reguliuoja teisėjas;

teismo posėdis visada vyksta tokia pačia tvarka;

teisėjas, įvertinęs viską, ką išgirdo per teismo posėdį, visus bylos įrodymus, surašo nuosprendį, kurį nustatytą dieną susirinkę išklauso teismo proceso dalyviai.

ATĖJĘS Į TEISMO POSĖDŽIŲ SALĘ, TURI:

1. pranešti, kokia byla yra nagrinėjama, kas yra kaltinamasis ir kokią nusikalstamą veiką jis kaltinamas padaręs.
2. teismo posėdžių sekretorės paprašyti pranešti, kas atvyko į teismo posėdį. Kai ji praneš, paprašyti liudytojų palaukti už teismo posėdžių salės durų.
3. suteikti žodį prokurorui, kad šis perskaitytų kaltinamąjį aktą.
4. apklausti kaltinamą asmenį. Būtinai reikia paaiškinti, kad kaltinamasis (-oji) turi teisę duoti parodymus, bet tai nėra jo (jos) pareiga, todėl kaltinamasis gali apskritai nieko nesakyti. Įrodyti, kad asmuo kaltas, yra prokuroro pareiga.

5. apklausti nukentėjusįjį, liudytojus.

Prieš apklausą suaugęs asmuo turi prisiekti (garsiai perskaityti priesaikos tekstą), teisėjas privalo išaiškinti, kad už melagingus parodymus ar atsisakymą duoti parodymus gresia baudžiamoji atsakomybė. Nukentėjusysis ir liudytojai privalo duoti parodymus. Nepilnamečiai liudytojai apklausiami ne teismo posėdžių salėje. Teisėjas, prokuroras, gynėjas ir kaltinamasis gali užduoti klausimus apklausiamam asmeniui.

6. kai visi asmenys apklausti, pradėti baigiamąsias kalbas. Pirmas pasisako prokuroras, kuris prašo asmenį pripažinti kaltu ir siūlo bausmę. Tada žodis suteikiamas gynėjui, baigiamąją kalbą pasako gynėjas. Per baigiamąsias kalbas neleidžiama užduoti klausimų.

7. suteikti kaltinamajam paskutinį žodį – kaltinamasis gali kalbėti ką nori. Klausimų užduoti negalima.

8. per vaidinamą teismo posėdį pranešęs, kada bus skelbiamas teismo nuosprendis, TU turi išeiti, pagalvoti ir grįžęs paskelbti nuosprendį.

Po tikro posėdžio paprastai būtų daroma ne vienos savaitės pertrauka, per kurią teisėjas atidžiai vertintų bylos medžiagą ir surašytų ne vieną dešimtį puslapių aprėpiantį teismo nuosprendį.

1. Turi pakviesti visus atvykusius į teismo posėdį įeiti į salę, paimiti jų dokumentus.
2. Kai teisėjas praneš, kokia byla yra nagrinėjama, kas yra kaltinamasis ir kokią nusikalstamą veiką ar veikas asmuo kaltinamas padaręs, teismo posėdžių sekretorė turi pranešti, kas atvyko į teisiamąjį posėdį.
3. Apklausiant nukentėjusį ir liudytoją, teismo posėdžių sekretorė turi duoti jiems pasirašyti priesaiką.

1. Turi suformuluoti kaltinimą: teismui suteikus žodį ir paprašius perskaityti kaltinamąjį aktą, 2–3 sakiniais pasakyti, ką nusikaltimą padarė kaltinamas asmuo. Iš tiesų kaltinamojo akto apimtis dažniausiai būna nuo 3 iki 15–20 puslapių, o itin retais atvejais kaltinamąjį aktą tenka skaityti net kelis posėdžius iš eilės (pvz., Sausio 13-osios byloje kaltinamąjį aktą sudarė šimtai puslapių).

----- kaltinamas (-a)
padaręs nusikalstamą veiką, numatytą Lietuvos
Respublikos baudžiamojo kodekso ----- straipsnio
___ dalyje....

2. Proceso dalyvių (kaltinamojo, nukentėjusiojo, liudytojų) apklausų metu užduoti klausimus apie tai, ką jie matė, ką girdėjo, iš kur sužinojo, kas ir kaip galėjo apgadinti automobilius.

3. Teismui paskelbus, kad pradedamos baigiamosios kalbos, pakartoti, kuo yra kaltinamas asmuo, kokie įrodymai yra surinkti (pvz., liudytojai aiškino matę, ant dažų flakonėlių buvo rasta kaltinamųjų pirštų antspaudų ir pan.), ir pasiūlyti bausmę.

1. Gynėjo (advokato) užduotis – ginti kaltinamąjį. Gynėjas negali prieštarauti savo ginamojo pozicijai (t. y. negali sakyti, kad klientas kaltas, jei klientas sako, kad jis nekaltas, nesvarbu, ką iš tikrųjų apie tai galvoja advokatas). Advokatas ieško aplinkybių, kurios galėtų sušvelninti kaltinamojo padėtį (pvz., langą sudaužė netyčia).

2. Proceso dalyvių (kaltinamojo, nukentėjusiojo, liudytojų) apklausų metu užduoti klausimus apie tai, ką jie matė, ką girdėjo, iš kur sužinojo, kas ir kaip galėjo sudaužyti stiklą, ar matė juos tai darant, ar buvo rasti dažų flakonėliai, ar ant jų buvo ginamųjų pirštų antspaudų ir pan.

3. Teismui paskelbus, kad pradedamos baigiamosios kalbos, išsakyti poziciją dėl ginamojo kaltės: paminėti lengvinančias aplinkybes, atkreipti dėmesį į tai, kad gali nesutapti liudytojų pasakojimai, nes visos abejonės yra kaltinamojo naudai, prašyti švelnesnės baudmės ir pan.

1. Turi papasakoti teisėjui, koks jo turtas buvo apgadintas: koks buvo ir kaip atrodė jo automobilis prieš ir po incidento ir pan.

2. Kai teisėjas pradeda apklausą, reikia prisiekti, paskui papasakoti apie įvykį ir atsakyti į klausimus. Nukentėjusysis privalo atsakyti į kiekvieną teisėjo, advokato, prokuroro ar kaltinamojo klausimą (net jei ir atsakymas būtų „nežinau, neprisimenu“).

3. Teismui paskelbus, kad pradedamos baigiamosios kalbos, ir suteikus žodį nukentėjusiajam, jis gali dar kartą trumpai pasakyti savo poziciją (pvz., prašau nuteisti), pasisakyti dėl kaltinamajam prašomos paskirti bausmės, gal ji per švelni (per griežta).

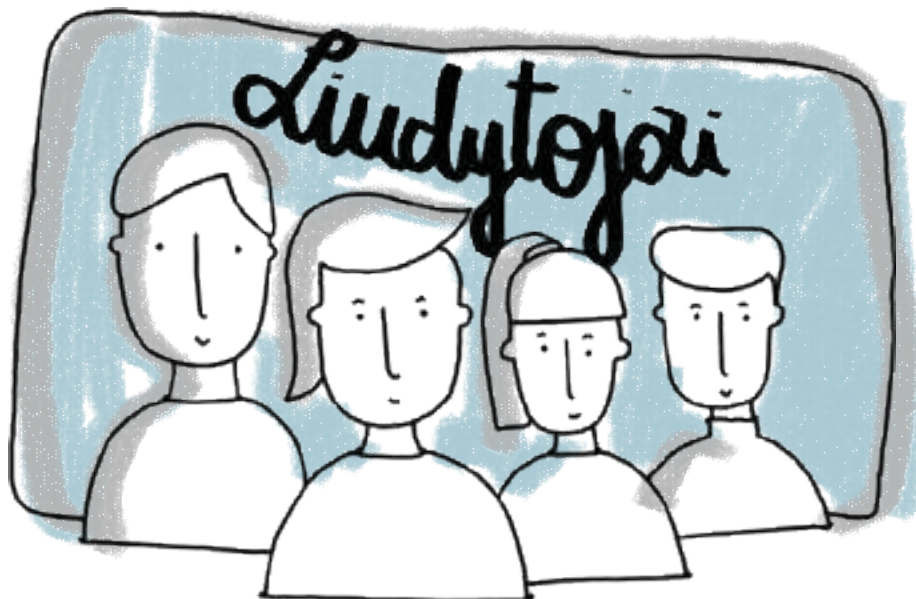
4. Nepilnamečiai nukentėjusieji, kaip ir liudytojai, gali būti apklausiami ne tik teismo posėdžių salėje (žr. [29](#) puslapį).

1. Turi nuspręsti, ar yra kaltas dėl apgadintų automobilių. Jei nekaltas, pasiruošti paaiškinti, kodėl nekaltas, atsakyti į klausimus dėl elgesio, ką veikė įvykio metu, kodėl paaugliams grasino ir pan. Jei kaltas, ar nuoširdžiai gailisi dėl to, ką padarė. Kaltinamasis yra vienintelis asmuo teismo salėje, kuris gali iš viso atsisakyti duoti parodymus, nieko neaiškinti.

2. Kai teisėjas pradeda kitų asmenų apklausą, kaltinamasis gali užduoti klausimus, kai tokią galimybę jam suteikia teisėjas.

3. Teismui paskelbus, kad baigiamosios kalbos baigtos, kaltinamajam suteikiamas paskutinis žodis, per kurį galima prašyti išteisinti (jei kaltinamasis jaučiasi nekaltas), prašyti švelnesnės bausmės (jei jaučiasi kaltas).

1. Turi išeiti iš teismo posėdžių salės, kai to paprašo teisėjas. Grįžti į salę, kai yra pakviesti. Liudytojai laukdami teisėjo nurodymo grįžti į salę, negali kalbėtis su kitais liudytojais!
2. Papasakoti teisėjui, ar pažįsta kitus proceso dalyvius, kas jam yra žinoma apie nusikaltimą: ką matė, ką girdėjo, iš kur sužinojo ir pan.
3. Kai teisėjas pradeda liudytojų apklausą, reikia prisiekti, paskui papasakoti apie įvykį ir atsakyti į teisėjo, advokato prokuroro ir kaltinamojo klausimus.
4. Nepilnamečiai nukentėjusieji, kaip ir liudytojai, gali būti apklausiami ne tik teismo posėdžių salėje (žr. 29 puslapį).

Suvaidinkite
teismo posėdį ir
suvaidykite
teismo nuosprendį

RAŠYDAMI NUOSPRENDĮ GALITE NAUDOTIS ŠIAIS
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO SVETAINĖJE (WWW3.LRS.LT) PASKELBTAIS ĮSTATYMAIS:

Lietuvos Respublikos
baudžiamuoju kodeksu;

Lietuvos Respublikos
baudžiamojo proceso kodeksu.

Baudžiamoji byla Nr. 1-2671-960/2016
Teismo proceso Nr. 1-01-1-09544-2015-3
Procesinio sprendimo kategorijos: 1.1.7.2.7.; 1.2.14.1.1.
(S)

MIESTO APYLINKĖS TEISMAS

N U O S P R E N D I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2016 m. lapkričio __ d.
Vilnius

Miesto apylinkės teismo teisėjas (-a) _____,
sekretoriaujant _____,
dalyvaujant prokurorui (-ei) _____, kaltinamajam (-ai) _____, jo (jos) gynėjui (-ai) advokatui
(-ei) _____,

viešame teisiamajame posėdyje, išnagrinėjęs (-usi) baudžiamąją bylą, kurioje
_____ kaltinamas (-a) padaręs (-iusi) nusikalstamas veikas, numatytas Lietuvos Respublikos
baudžiamojo kodekso (toliau – BK) _____ straipsnio _____ dalyje,

n u s t a t ė :

(įvykio aplinkybės, liudytojų, nukentėjusiųjų ikiteisminio tyrimo parodymai ir kt.)

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso.....
straipsniais, teismas,

n u s p r e n d ž i a :

(kaltinamojo (-osios) vardas, pavardė, sprendimas pripažinti kaltu ar išteisinti, bausmę skirti ar
neskirti, pagal kokį straipsnį)

Nuosprendis per dvidešimt dienų nuo jo paskelbimo dienos gali būti skundžiamas apygardos
teismui per miesto apylinkės teismą.

Teisėjas (-a)

(vardas, pavardė)

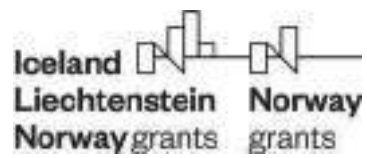
Ko išmokome?

1. Kur galima kreiptis pamačius nusikaltimą?
2. Išvardykite penkis teismo proceso dalyvius.
3. Ką teisme veikia teismo posėdžių sekretorė?
4. Kas yra prokuroras?
5. Kas yra teismas?
6. Kokių teisių teisme Tu turi? Išvardyk penkias teises.
7. Tavo sesuo (brolis) iš mokyklos pavogė kompiuterį. Esi kviečiamas liudyti jam iškeltoje byloje. Ar privalai tai daryti?
8. Kuo teisme Tau gali padėti teismo savanoris?
9. Jei esi pakviestas liudyti teisme, ar gali neatvykti į teismą?
10. Ar gali liudyti nelietuviškai?

TEKSTAS	Miglė Pavliukovičienė
ILIUSTRACIJOS, MAKETAS, DIZAINAS	Martyna Jucevičiūtė
REDAKCINĖ KOLEGIJA	Petras Karvelis Lina Antanaitienė Aušra Augaitienė Simona Bartkienė Ieva Daniūnaitė Živilė Navickaitė-Babkin Darius Kasperskis Gintarė Jankauskienė Žydrė Lyčienė Gabija Vaičeliūnaitė
KALBOS REDAKTORĖ	Aurelija Dvylytė

LIETUVOS
TEISMAI

LEIDINYS IŠLEISTAS 2014–2021 M. EUROPOS EKONOMINĖS ERDVĖS IR
NORVEGIJOS FINANSINIŲ MECHANIZMŲ PROGRAMOS
„TEISINGUMAS IR VIDAUS REIKALAI“ LĖŠOMIS.